

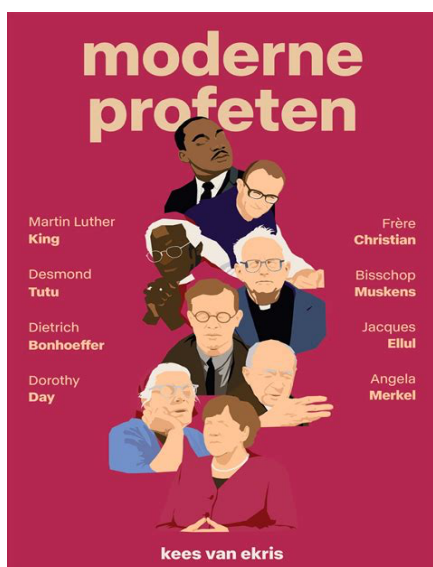
JAARTHEMA 25/26

‘KIJK! LAAT JE VERWONDEREN DOOR HET WERK VAN GODS GEEST’

Met de ‘**Moderne Profeten**’ van Kees van Ekris

In boekvorm: De delen 1,2,3 en 4

Als podcast : eo.nl

Martin Luther King (1929-1968)

Amerikaans Baptistisch predikant, streed op basis van geweldloosheid tegen de rassendiscriminatie. Kreeg in 1964 de Nobelprijs voor de Vrede. Overbekend is zijn speech ‘*I have a dream*’! Hij werd in 1968 in Memphis door een sluipschutter vermoord.

Frère Christian de Chergé (1937-1996)

Broeder Christian bouwde met 7 monniken een kloostergemeenschap in Algerije in de jaren '90. Het was in die tijd daar levensgevaarlijk door oorlog en geweld. De kloostergemeenschap bleef in liefde trouw aan de naburige Islamitische dorpsgemeenschap. Uiteindelijk kostte het hun leven.

Desmund Tutu (1931- 2021)

In de jaren 70 en 80 was Anglicaans bisschop Tutu een van de bekendste en felste tegenstanders van de apartheid in Zuid-Afrika. Hij streefde ernaar om *zonder geweld* een einde te maken aan de blanke overheersing. Zijn motivatie was religieus geïnspireerd. Tutu had een intensief gebedsleven. Voor hem was de omgang met God, de stilte en innerlijke zuivering, noodzakelijk. Hij was bekend om zijn humor en aanstekelijke lach.

Dorothy Day (1897-1980)

Geboren in 1897 in Brookyn. Als jong meisje had ze een fascinatie voor de heiligen opgedaan door haar gelovige buurkinderen. In haar twintiger jaren raakte ze in de ban van een *radicaal leven, vol protest en engagement*. Maar op een dag besloot ze toe te treden tot de Rooms-Katholieke kerk. Dat had grote gevolgen: De armen moesten geholpen worden, en de Bergrede uit Matteüs 25 werd haar leidraad. Een kernvraag in haar leven is of je een sociaal geweten kunt hebben en christen kunt zijn.

Dietrich Bonhoeffer (1906- 1945)

Duits protestants theoloog, was vanaf het begin een principiële en strijdbaar *tegenstander van het nationaal-socialisme*. Studeerde o.a. in New York. Leerde daar de Afro-Amerikaanse gemeenschap kennen. Daar leerde hij, als er lijden is, spreekt het Evangelie met kracht. Kort daarna ging hij terug naar Duitsland. Bekritiseerde de meegaande houding van de kerken. Was betrokken bij de verzetsgroep tegen Hitler. Werd in 1943 gevangengenomen en door de Gestapo ter dood gebracht in 1945.

Jacques Ellul (1912-1994)

Was een bijzondere en veelzijdige Fransman die ons confronteert met *de keerzijde van een technisch leven*. Techniek is niet alleen 'handig', het beïnvloedt uiteindelijk alles. We gaan technisch denken, kijken, voelen, liefhebben en geloven. Techniek verblindt ons! Het is totalitair en wil altijd meer, sneller, meer grip op jou. Wat wij bouwen, wordt al snel een toren van Babel. Wat we wel kunnen is bidden, handelen, mens zijn, het kwaad ontregelen, afzien van macht en genade tonen.

Angela Merkel (1954)

Is een dochter van een dominee, groeit op als onopvallend meisje in de DDR, maar is lange tijd *de invloedrijkste vrouw ter wereld*. In de 16 jaar (2005-2021) dat zij bondskanselier van Duitsland is, zien velen haar als leider van de Europese Unie. In de vluchtelingen-crisis werd haar uitspraak 'Wir schaffen das', wereldberoemd. Zij wilde geen limiet stellen aan het aantal vluchtelingen. Voor Angela Merkel is 'vrijheid de gelukkigste ervaring van haar leven'.

Bisschop Muskens (1935-2013)

Tiny Muskens werd geboren in het kleine Elshout en werkte jarenlang in Indonesië. Hij eindigde zijn loopbaan als bisschop van Breda. Hij gaf de kerk in Nederland een *menselijk gezicht*. Bekend is zijn uitspraak: 'Een arme mag een brood stelen'. Geluk kun je niet claimen, het is geen individueel recht. De aarde is gemeenschappelijk bezit en de vruchten zijn voor iedereen bestemd. Ook was hij altijd gericht op interreligieuze dialoog. Het 'Veni Creator Spiritus' (kom, Schepper Geest) was hem dierbaar.

Henri Nouwen (1932-1996)

Nederlands priester, professor en pastor. Schreef vele *pastorale* boeken en werkte jaren in de V.S. en in Canada. Daar ervoer hij een ruimte die hij in Nederland nooit ervaren had. Vanbinnen was hij brak, gejaagd, wanhopig en donker. In al zijn werk zocht hij naar *heling van mensen*, vanuit de relatie met Jezus. De laatste jaren van zijn leven woonde en werkte hij als pastor bij 'de ark' in Toronto, te midden van verstandelijk gehandicapte mensen.

Alida Bosshardt (1913-2007)

Nederlands officier van het Leger des Heils, bekend als Majoor Bosshardt. Nuchtere vrouw, *niet denken maar doen* was haar motto. Werkte in een kindertehuis in Amsterdam. Met een bakfiets haalde ze spullen op die ze daar konden gebruiken. Zo kwam ze vaak op de Zeedijk met nog ernstiger problemen. Ze besloot: ook hier moet heil gebracht worden, deze mensen hebben God en ons nodig! Met de media kon ze goed overweg. Ze zei dan: 'Iedereen is voor God gelijk, dus voor mij ook. Ik kijk op niemand neer, ik kijk ook tegen niemand op'.

Tim Keller (1950-2023)

Predikant van de Presbyterian Church in de V.S. Bekend vanwege de wijze waarop hij het *evangelie communiceerde in een seculiere cultuur*. Zijn kracht lag in het vermogen om – theologische, historische, sociologische, filosofische en culturele bronnen- voor een seculier, sceptisch publiek op overtuigende wijze met elkaar te verbinden voor de verkondiging van het evangelie. Hij plantte samen met zijn vrouw een nieuwe kerk in Manhattan, het hart van New York.

Václav Havel (1936-2011)

Tsjechisch toneelschrijver, dissident, president van Tsjecho-Slowakije. Hij vocht zijn hele leven voor democratie, vrijheid en mensenrechten. Hij was een iconisch toneelschrijver, rebel en staatsman. Havel heeft meer dan vier jaar in de gevangenis gezeten. Zijn leven is voor velen een inspiratiebron om tegenslagen te overwinnen en de zaak van vrijheid en gelijkheid te bevorderen.

Tish Warren (1979)

Theologe en Anglicaans priester in Noord-Amerika. Zij zoekt een gezonde *verbinding* tussen de *onrust van een druk leven* en een *leven als gelovige*. Zij ontdekte dat ook de kleine alledaagse dingen iets heiligs kunnen hebben. Het tweede dat ze ontdekte is: Geloven is niet vanzelfsprekend. Ook als priester heb je talloze vragen zonder antwoord. Laat die vragen staan en overschreeuw ze niet. En lukt bidden niet, laat je dan dragen door de woorden en gebeden van jouw kerk.

Soren Kierkegaard (1813-1855)

Deens filosoof en theoloog. Een belangrijke vraag bij Kierkegaard is: *'Hoe wordt de mens zichzelf'*? Het draait bij K. om subjectiviteit als doorleving van de waarheid. Eerst denkt de mens dat hij de waarheid kan bereiken, maar pas als hij doorleeft hoe de eeuwigheid binnenbreekt in de tijd door de menswording van God, ontdekt hij het christelijk geloof. Het gaat erom een waarheid te vinden die waarheid is voor *mij*, de idee te vinden waarvoor ik wil leven en sterven.

Arvo Pärt (1935)

Estlands componist, geboren in 1935. Vanaf 1944 hadden de Sovjets Estland bezet. Ze probeerden het land cultureel en geestelijk te vernielen. De jonge Arvo was vaak alleen. Dan probeerde hij muziek te maken op een kapotte piano. Hij ontwikkelde in zijn muziek zijn *tintinnabuli-stijl*. (Latijn: klokjes). Hij componeerde vele vocale werken met religieuze teksten. Zijn muziek valt op door helderheid en een intensiteit die ontstaat uit de eenvoud en gebruik van weinig muzikale middelen.

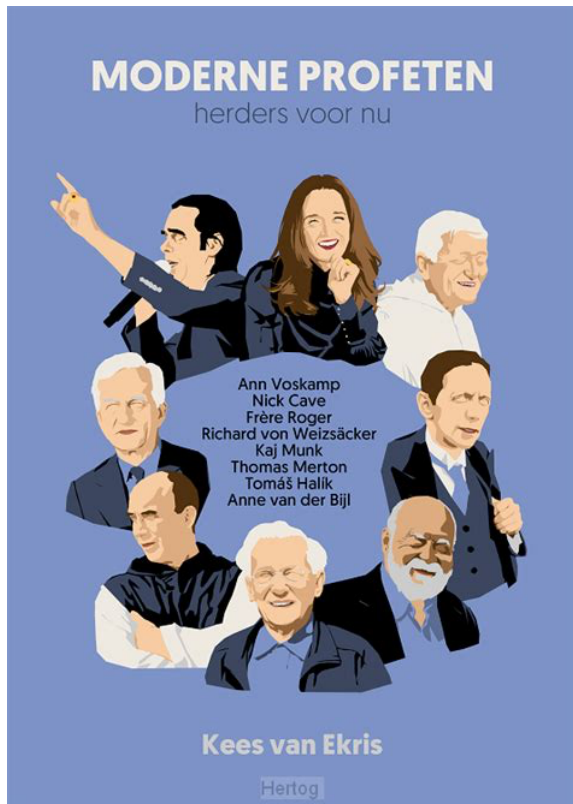
Paul Kingsnorth (1972)

Paul werd geboren in Engeland. Hij beleefde het christendom als een vermoeide, uitstervende godsdienst. Zijn vader leerde hem door wandelen de natuur te ontdekken. Paul werd in zijn studie geraakt door de milieubeweging en werd *fanatiek activist*. Hij deed grimmige ervaringen op met economische machthebbers. Paul kwam erachter dat de ecologische crises een geestelijke crises is. Hij begon een zoektocht naar waarheid en legde zich toe op zenboeddhisme. Het zoeken ging door, totdat hij in een Roemeens-orthodox kerkje een oud geloof omarmt en zich laat dopen.

Perpetua en Felicia (+/- 181-203)

Perpetua en haar slavin Felicia leefden in de 3^e eeuw na Christus in Carthago (Noord-Afrika). Zij werden *christen*, dat betekende niet meedoen met de offercultus voor de Romeinse keizer. Felicia, hoogzwanger en Perpetua werden met een paar anderen opgepakt en vastgezet. Deze

kleine groep kreeg visioenen van God, ook Perpetua. Het werd duidelijk voor de vrouwen dat zij in alle beproevingen door Christus zelf werden bijgestaan. Op 7 maart 203 werden In de arena de twee vrouwen en vier anderen *geëxecuteerd* door een gevaarlijke koe op hen los te laten.

Nick Cave (1957)

Popmuzikant die decennialang met zijn 'Bad Seeds' door velen werd gevolgd. Ooit een duistere gast: podiumbeest, agressief, intimiderend, verslaafd aan heroïne. Verloor twee zonen voortijdig aan de dood. In deze duisternis, gebeurde iets. Een kentering voltrok zich in Nicks leven. Een drive om anderen in hun duisternis te vergezellen, ze er doorheen te trekken. Door muziek en door er te *zijn* voor mensen.

Ann Voskamp (1973)

Canadees psycholoog, schrijfster en spreker. Als tiener was ze kwetsbaar door allerlei erge dingen in haar leven. Thuis alleen en op school alleen en bespot. Zij schrijft christelijk geïnspireerde boeken, met name gericht op vrouwen. Haar stijl is Henri Nouwen-achtig, maar rauwer. Ze zegt dat je je niet hoeft te schamen voor wat misging, dat gebrokenheid een onontkoombare werkelijkheid is, die zowel pijn doet als dat het je kan openen.

Richard von Weizsäcker (1920-2015)

Was de bondspresident van Duitsland (1984-1994) Zijn vader was staatssecretaris onder Adolf Hitler. Vader Ernst wordt tijdens de Neurenberger processen aangeklaagd, in het bijzijn van zijn zoon Richard. Een vader en een zoon, vervreemd en verbonden. Op 8 mei 1985 hield Richard tijdens de 40^e verjaardag van het einde van de 2^e wereldoorlog een indrukwekkende toespraak. Richard durfde in het donker te kijken en de schuld te benoemen.

Tomás Halik (1948)

Tsjechisch rooms-katholiek priester, maar ook psychoanalyticus, schrijver en biechtvader. Zijn leven groeide door conflicten heen, door strijd met zichzelf, met een communistische dictatuur, en met de kerk waar hij van hield. Schreef onder meer: Geduld met God.

Kaj Munk (1898-1944)

Deze Deense dorps dominee werd tijdens de 2^e wereldoorlog door de Duitsers doodgeschoten, nadat hij kritiek had geuit op de nazi's tijdens een kerkdienst. Hij schreef toneelstukken, was dol op kinderen en het Deense landschap. Hij zag scherp en had moed. Hij was bereid zijn leven op het spel te zetten. Munk zag zichzelf als een bange man. Hij moest zichzelf steeds weer tot geloof 'vechten'. Op nieuwjaarsdag 1944 hield Kaj een preek die hij móest houden. Het werd hem fataal.

Thomas Merton (1915-1968)

Monnik, priester, vredesactivist en bewogen zoeker. Hij liet vele spirituele boeken na. Zijn autobiografische bekeringsroman 'Louteringsberg' (1946) blijft een klassieker. Het gaat Merton om ontwaken. Contemplatie is ontwaken. Mediteren is niet diepzinnig nadenken over abstracte waarheden. Ieder mens heeft een oppervlakkig zelf met daaronder een verborgen en mysterieuze persoon. Dat is de persoon waarmee we leven voor God.

Frère Roger van Taizé (1915-2005)

Roger Schutz, de beginner van Taizé, oftewel frère Roger kunnen we begrijpen vanuit de stilte en vanuit de liefde. Tijdens de 2e wereldoorlog voelde hij een roeping: een huis van stilte, van vrede en gebed voor de *jonge mensen van Europa* op te zetten. Dat kleine huis werd Taizé, op dit moment de grootste christelijke inspiratieplek in Europa.

Anne van der Bijl (1928-2022)

Oprichter van Open Doors. Zending Anne reisde en smokkelde Bijbels over heel de wereld, ook naar plekken met heftig geweld. Hij sprak ooit met de Taliban! Anne zei: Vrede verklaren is een creatieve daad, geen mens is je vijand.

Let op!

Hieronder **DEEL 4**

Als Podcast te beluisteren: [eo.nl](https://www.eo.nl)

In boekvorm verkrijgbaar : vanaf september 2025

Aleksej Navalny (1976-2024)

Russische dissident: gevangen, vergiftigd, gedood. Maar VRIJ! Navalny; 'Het machtigste wapen tegen dit regiem van leugenaars, dieven en hypocrieten is de waarheid vertellen, de waarheid verspreiden. Iedereen heeft dit wapen. Dus gebruik het.'

Johnny Cash (1932-2003)

Country muzikant. Bezingt het leven in al zijn stemmingen. Verwoordt verdriet en conflicten teder en ruig. Cash neemt je mee op zijn levensreis, ook God komt erin voor. Hij laat je voelen dat genade tot ons komt op heel onverwachte momenten en door onverwachte mensen.

Esther Maria Magnis (1980)

Deze profeet is er voor pubers. Voor ieder mens die weet dat al jong je leven beslissend gevormd wordt. Het gaat over vragen: Heb ik een ziel? Waar gaat het leven over? Waarom kom ik niet vooruit? Is er een God? Als puber verloor ze haar vader en broer. Had Godservaringen en kapte met God. Schreef hierover een ontregelend boek: *Gott braucht dich nicht* (Ned. Vertaling: *Mintijteer*). Zij studeerde religiewetenschappen en geschiedenis.

C.S. Lewis (1898-1963)

Schrijver van sprookje Narnia, bevriend met Tolkien en voormalig atheïst. Schreef op originele wijze fris en helder over het geloof. Uitspraak van Lewis: 'Ik denk wel eens dat wat in onze ogen de *slechtste gebeden* zijn, in Gods ogen misschien wel juist de beste zijn. Ik bedoel de gebeden die het minst door vrome gevoelens worden gesteund en het meest met tegenzin te kampen hebben. Want deze komen misschien, omdat ze haast louter *wil* zijn, van een niveau dat dieper ligt dan gevoel.'

James Baldwin (1924-1987)

Evenknie van M.L. King. Verwoordde de klacht en het verdriet, als een Jeremia. Schreef veel over racisme en onrecht. Motto: Kijk zo naar je medemens, dat je beseft dat je naar jezelf kijkt!

Martin Shaw (1945)

Verhalenverteller, die iedereen wakker wil maken die gebukt gaat onder de goden: prestatie, geld en techniek. Hij wil op zoek naar 'het heilige lied', in je levensverhaal. Het doel van verhalen is niet betovering, niet ontsnapping. Het doel van verhalen is: je wakker worden.

Leymah Gbowee (1972)

Vredesactiviste, die in Liberia, midden in een burgeroorlog -een vrouwenbeweging in witte T-shirts- opzette. Oma's, moeders, tantes, zussen, dochters: *Vrouwen* die vrede eisten. Terwijl de kogels door de straten suisdan, doken zij niet weg.

Etty Hillesum (1914-1943)

Als 27jarige vond deze Nederlandse vrouw tijdens het Naziregiem een unieke vorm van geestelijk verzet. Ze vluchtte niet en dook niet onder. Ze schreef in haar dagboeken hoe ze omging met angst en haat. Zij vond een vorm van verzet die geladen is met liefde en een mystiek besef dat slechte mensen goedheid en hoop niet kunnen vermoorden. Ze is vermoord in Auschwitz in 1943.

Elie Wiesel (1928-2016)

Joodse schrijver en Nobelprijswinnaar. Zat in de oorlog in Auschwitz en in Buchenwald. Schreef vele boeken. Daarin komt altijd zijn dramatische verleden aan de orde. Vooral de vraag: Heeft het leven nog wel enige zin? Een uitspraak van hem: ‘Er kunnen momenten zijn dat we niet bij machte zijn om onrecht te voorkomen, maar er mag nooit een moment zijn, dat we niet protesteren’.

Flannery O’Connor (1925-1964)

Amerikaans schrijfster met ontregelende verhalen. Over geloofstwijfel schrijft ze: ‘Ik weet wat een kwelling dit is, maar ik kan het voor mezelf niet anders zien -dan als het proces waardoor het geloof verdiept’-. Nog een uitspraak van haar: ‘Voor sommigen is geloof een elektrische deken, terwijl het natuurlijk het kruis is. Het is veel moeilijker om te geloven dan om niet te geloven.’
Leestip: Fl. O’ Connor, *De geweldenaars*.

K.H. Miskotte (1894-1976)

Hervormd theoloog die het nazisme vroeg doorzag. De valse goden in cultuur en samenleving ontmaskerde hij. In zijn boek ‘Als de goden zwijgen’, toonde hij aan hoe de moderne, nihilistische en atheïstische mens zich precies in de verkondiging van het Oude Testament zou kunnen herkennen. Zijn preken zijn weerbarstig. Een kerkganger zei ooit: ‘Zijn preken begrijp ik niet, maar hij begrijpt mij!’

+++++

Wie is voor jou een profeet?

Laat het ons weten!

We horen graag van u/jou

Met vriendelijke groet! Ds. Ben Heijting, Ds. Cornelia Vreugdenhil en Johan de Visser.

Protestantse gemeente Leerdam, wijkgemeente Kerk aan de Linge;

22 juli 2025